Rättshjälp

Österrike

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betalar dem?

I tvistemålsprocesser uppstår domstolsavgifter och det kan även uppstå kostnader för parterna i form av avgifter för vittnen, resekostnader för parter och förvaltare (*Kuratoren*) som domstolen har utsett (för parter som inte är närvarande eller i behov av en förvaltare), samt kostnader i samband med offentliga kungörelser och ombudskostnader. Varje part bär inledningsvis sina egna kostnader. Den förlorande parten i en tvistemålsprocess är emellertid skyldig att ersätta den vinnande partens kostnader.

2 Vad exakt är rättshjälp?

En part som saknar tillräckliga ekonomiska medel kan ansöka om rättshjälp (i österrikiska tvistemålsprocesser kallat *Verfahrenshilfe*) när de väcker en civilrättslig talan eller när som helst under rättsprocessen. Beroende på ansökan kan rättshjälpen ske i form av fullständig eller delvis befrielse från domstolsavgifter och andra avgifter och utgifter som avses i punkt 1, samt gratis tilldelning av en advokat.

Om en advokat tilldelas gäller rättshjälpen advokatens juridiska rådgivning före rättegången.

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Rättshjälp beviljas endast om den berörda parten, grundat på hans eller hennes inkomst, tillgångar och underhållsskyldigheter, inte kan betala de kostnader som avses i punkt 1 (eller en del av dessa) utan att hamna under den nivå som krävs för att upprätthålla en rimlig levnadsstandard.

Rättshjälp beviljas inte om den planerade talan eller svaromålet förefaller uppenbart grundlösa eller utan utsikt att vinna framgång.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Rättshjälp beviljas i alla rättsprocesser på privaträttens område, och sökanden omfattas inte av några medborgarskaps- eller bosättningskrav.

Om rättshjälp beviljas i det ursprungliga förfarandet (*Titelverfahren*) omfattar den även verkställighetsförfarandet (*Vollstreckungsverfahren*). En part som har beviljats rättshjälp i en annan EU-medlemsstat för en viss tvist har också rätt till rättshjälp i Österrike för förfarandena i samband med erkännande och verkställighet av den dom som meddelats i tvisten.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Nej, men om en ansökan inges i en nödsituation (t.ex. för att få ett juridiskt ombud i samband med interimistiska åtgärder) är domstolen skyldig att fatta ett extra snabbt beslut. Om den domstol vid vilken rättegången hålls beviljar rättshjälp genom att tilldela parten en advokat utser inom några dagar behörigt advokatsamfund advokaten till sökandens ombud.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

I Österrike kan det relevanta formuläret (ZPForm 1) hämtas personligen på valfri förstainstansdomstol (distriktsdomstol (*Bezirksgericht*), regiondomstol (*Landesgericht*)) eller begäras via en skriftlig ansökan till domstolen. Formuläret finns emellertid även tillgängligt online på https://portal.justiz.gv.at/at.gv.justiz.formulare/Justiz/Verfahrenshilfe.aspx och på vissa österrikiska konsulat. Det är obligatoriskt att använda formuläret.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Deklarationen av tillgångar i rättshjälpsansökan (ZPForm 1), som innehåller en förteckning över tillgångar (inkomst och tillgångar såsom egendom, banktillgodohavanden, försäkringar osv.) och skulder (underhållsskyldigheter osv.), samt information om den enskilde och hans eller hennes levnadsförhållanden, måste fyllas i korrekt. Om möjligt bör relevanta handlingar dessutom bifogas. Att lämna oriktiga eller ofullständiga uppgifter i deklarationen av tillgångar bestraffas med böter. Det kan även ge upphov till skadeståndsskyldighet och leda till åtal för bedrägeri.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Rättshjälpsansökan (ZPForm 1) ska inges skriftligen eller muntligen till den förstainstansdomstol som rättegången ska hållas vid. Denna domstol beslutar huruvida rättshjälpsansökan ska beviljas eller avslås. Parten kan även lämna sin rättshjälpsansökan muntligen till distriktsdomstolen på sin bosättningsort i Österrike, även om den distriktsdomstolen inte är behöriga att döma i tvisten, förutsatt att den domstol vid vilken rättegången ska hållas är belägen utanför den domkrets där parten bor. I så fall vidarebefordras ansökan till behörig domstol.

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Domstolen fattar beslut om rättshjälpsansökan. Beslutet skickas till sökanden.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Om domstolen har beslutat att rättshjälpen ska omfatta tilldelning av en advokat och advokatens identitet redan har fastställts (se fråga 11) är det lämpligast att kontakta den personen.

I regel rekommenderas att juridisk rådgivning inhämtas av en rättstillämpare som bemyndigats att företräda parter i domstol (advokat eller notarie) innan rättsprocessen inleds.

Om en part inte företräds av en advokat (och det inte råder advokattvång enligt lagen) är det även möjligt för parten att väcka talan, och inge alla andra framställningar, ansökningar och underrättelser utanför förhandlingen, muntligen vid den distriktsdomstol som är behörig att pröva det aktuella målet eller den distriktsdomstol inom vars domkrets han eller hon har sin hemvist.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Om domstolen har beslutat att rättshjälpen ska omfatta utnämningen av en advokat ska det lokala advokatsamfundet utse en advokat bland sina medlemmar i alfabetisk ordningsföljd. Sökanden kan emellertid föreslå en specifik advokat. Även om det förslaget inte är bindande för advokatsamfundet godtas i regel ett motiverat förslag (t.ex. om advokaten går med på detta och redan känner till målet).

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Domstolen kan välja att bevilja full rättshjälp eller, beroende på sökandens ekonomiska situation och med hänsyn till de förväntade kostnaderna, endast befria sökanden från vissa avgifter. Rättshjälpen kan omfatta följande:

En preliminär befrielse från betalningen av domstolsavgifter, avgifter för vittnen och sakkunniga, kostnader för nödvändiga offentliggöranden, kostnaderna för en förvaltare och förvaltarens eller advokatens kontantutlägg, befrielse från depositionsavgiften för att täcka motpartens kostnader.

Att företrädas av en justitiesekreterare eller vid behov av en advokat.

Ersättning av nödvändiga resekostnader som parten ådragit sig för att kunna höras eller för att kunna förklara de faktiska omständigheterna inför den domstol där målet prövas.

Om domstolen beslutar till din nackdel måste du emellertid ersätta den vinnande partens rättegångskostnader.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Om du ådrar dig andra nödvändiga kostnader som inte täcks av den rättshjälp som beviljats i enlighet med domstolens beslut måste du själv bära dessa kostnader, åtminstone preliminärt. I slutändan måste dock den förlorande parten i ett tvistemål ersätta motpartens kostnader i förhållande till hur stor del av målet som vederbörande inte vunnit framgång i (om käranden t.ex. är framgångsrik i två tredjedelar av sin talan och svaranden är framgångsrik i en tredjedel bör svaranden i regel bära sina egna kostnader och ersätta en tredjedel av kärandens kostnader).

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Rättshjälpen omfattar prövningen av tvisten i alla instanser fram till ärendet avslutas (och eventuella efterföljande verkställighetsförfaranden). Rättshjälpen omfattar därför även eventuella överklaganden (eller överklagandeförfaranden).

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Domstolen måste förklara att rätten till rättshjälp har löpt ut om det visar sig att de villkor som låg till grund för det ursprungliga beviljandet av rättshjälpen inte längre är uppfyllda (om partens ekonomiska situation har förändrats eller om ytterligare rättsliga åtgärder eller försvar förefaller uppenbart grundlösa eller saknar utsikter att vinna framgång) eller måste dra tillbaka rättshjälpen om det kan styrkas att kraven för beviljandet av rättshjälpen inte var uppfyllda vid tidpunkten för beviljandet. I det sistnämnda fallet måste parten betala tillbaka de belopp som erhållits och betala den advokat som tilldelats honom eller henne i enlighet med den advokatens taxa.

En part som förvärvar tillräckliga ekonomiska medel inom 3 år från avslutandet av förfarandet är skyldig att betala tillbaka rättshjälpen, förutsatt att han eller hon kan göra detta utan att hamna under den nivå som behövs för att upprätthålla en rimlig levnadsstandard. För att bedöma partens ekonomiska situation ber domstolen honom eller henne att lämna en aktuell deklaration över tillgångar (vanligtvis genom att inge ZPForm 1 en viss tid efter avslutandet av förfarandet). Om deklarationen av tillgångar inte inges till domstolen i tid (tillsammans med de nödvändiga handlingarna) kan rättshjälpen återkallas. I så fall måste de aktuella beloppen betalas tillbaka.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Ett överklagande av ett beslut om avslag på en rättshjälpsansökan kan inges till domstolen i andra instans. Denna domstols beslut kan inte överklagas. Det är inte möjligt att föra vidare ärendet till Högsta domstolen (*Oberster Gerichtshof*).

Senaste uppdatering: 05/06/2023

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.